

5. METODIKA VYMEZOVANÍ MÍSTNÍHO ÚSES

Jiří Löw

5.1. ÚVOD

Při vymezování územních systémů ekologické stability (dále jen ÚSES) vycházíme z předpokladu, že nejde o vytváření nových, dosud neexistujících krajinných struktur, nýbrž o obnovu jejich alespoň dnes známého nezbytného minima. Cílem ÚSES je tyto prostorové struktury vymezit a v rámci daných možností respektovat a chránit. O rozložení ÚSES v krajině rozhoduje celá řada přírodních faktorů, z nichž dnes známe jen část; prohlubování poznatků o nich bude dlouhodobým procesem. Permanentně je potenciální ÚSES, vymezený na základě poznatých přírodních faktorů, nutno modifikovat do podoby co nejpříjemnější pro člověka a jeho činnosti. Všechny dostatečně známé faktory, rozhodující o výsledném rozmístění ÚSES v krajině, lze shrnout do **pěti kritérií**. Pět postupně uplatňovaných kritérií pro vymezování ÚSES v podstatě upřesňuje „společensky snesitelnou“ podobu uchování vztahů, které v krajině existovaly a pro trvale udržitelný rozvoj mají být v krajině uchovány či obnoveny:

1. kritérium rozmanitosti potenciálních ekosystémů,
2. kritérium prostorových vztahů potenciálních ekosystémů,
3. kritérium aktuálního stavu krajiny,
4. kritérium nezbytných prostorových parametrů,
5. kritérium společenských limitů a záměrů.

Cílovou podobou prostorově funkční optimalizace ÚSES je **plán místního ÚSES**. Jeho racionální vymezení vyžaduje uplatnit všech pět uvedených kritérií v postupných krocích, při nichž se důraz na uplatnění kritérií postupně přesouvá od 1. k 5. Místní ÚSES je postupně upřesňován tak, jak se zpracování plánovacích podkladů přibližuje konkrétní lokalitě (pozemku, parcele). Protože však sebedrobnější zpracování lokality neumožňuje stanovit význam jednotlivého prvku v rámci celého ÚSES a tedy ani stanovit požadavky na jeho využívání, je nezbytná vzájemná provázanost řešení různých úrovní.

Je nezbytné alespoň rámcově vymezit nadregionální středoevropské vztahy v měřítku přesahujícím území státu (**generel nadregionálního ÚSES**, oborový dokument ochrany přírody **EECONET/PEEN**).

Dále je nezbytné tyto vztahy promítnout na regionální úroveň. To bylo provedeno v **územně technickém podkladu s mapovým měřítkem 1:50 000 (generel regionálního ÚSES ČR**, předaný okresům a společně aprobovaný MMR a MŽP 1996 - ukázky na obr. 3, 4). Teprve s ohledem na tyto podklady lze definitivně vymezit místní ÚSES tak, že tato „nižší“ hierarchická úroveň zahrne všechny skladebné prvky ÚSES „vyšší“ hierarchické úrovně jako svoje opěrné body a výchozí linie, přičemž jejich vymezení bude konkretizovat a zpřesňovat.

Současně s posloupností plánovacích podkladů podle velikosti zpracovaného území (evropský „EECONETový“ a nadregionální celostátní rozměr; regionální rozměr; místní rozměr) se při řešení uplatňuje postupné zpřesňování částí ÚSES v posloupnosti „generel - plán - projekt“.

Plán místního ÚSES jako klíčový dokument lze předložit, projednat a schválit jako obecně závazný dokument jen v konfrontaci se všemi zájmy na využívání území (kritérium 5). Teprve místní ÚSES definovaný stejně jednoznačně jako ostatní požadavky na využívání území umožňuje definovat výslednou fázi prostorově funkční optimalizace celého ÚSES.

Místní ÚSES, které se stanou závaznou součástí schválené **ÚPD**, jsou právně kodifikovány a hájeny po celou dobu platnosti této dokumentace (zpravidla územní plán obce). Projekty místního ÚSES (např. projekty souhrnných pozemkových úprav nebo lesní hospodářské plány a osnovy) se pak promítají do vlastnických a uživatelských vztahů a jsou podkladem pro realizaci biotechnických opatření.

Když proces vzniku plánu místního ÚSES rozfázujeme na nejmenší možné pracovní operace, dostaneme třicet postupných kroků. Ty lze shrnout do tří základních etap s tímto označením:

- I. etapa: **mapa vztahů potenciálních společenstev**,
- II. etapa: **generel místního ÚSES**,
- III. etapa: **výsledné znění plánu místního ÚSES**.

I. ETAPA - MAPA VZTAHŮ POTENCIÁLNÍCH SPOLEČENSTEV

Konstrukce mapy se opírá o první dvě ryze přírodovědná kritéria - (1) rozmanitost přírodních potenciálních ekosystémů a (2) prostorové vztahy přírodních potenciálních ekosystémů.

Mapa přírodních potenciálních ekosystémů řešeného území informuje v nezbytném rozsahu o určujících biogeografických vztazích řešeného území. Nejmenším přípustným prostorovým rámcem pro posouzení reprezentativnosti je biochora. V rámci biochory také vyznačíme nadřazené vztahy ÚSES regionální a vyšší úrovně, jak vyplývají ze zpracovaného **Územně technického podkladu „Nadregionální a regionální ÚSES ČR“** (Bínová, Culek 1996).

Na místní úrovni rovněž vyneseme již definované vztahy z ostatní, dříve zpracované dokumentace ÚSES. Řešení na úrovni schváleného plánu na místní úrovni převezmeme; u řešení na úrovni dříve zpracovaných

generelů kriticky zhodnotíme, do jaké míry postihuje rozmanitost potenciálních ekosystémů a logiku jejich prostorových vztahů.

Tuto úvodní etapu je žádoucí provést samostatně v případě, kdy se zpracovávají plánovací dokumenty (zejména územní plány obcí) v rámci jiných než přirozených biologických hranic (např. jednotlivé katastry či dokonce jejich části). S ohledem na nároky z oblasti přírodních věd, znalosti terénu i problematiky ÚSES je výhodné svěřit zpracování za celé území okresu špičkovým expertům a výsledky samostatně projednat.

II. ETAPA - GENEREL MÍSTNÍHO ÚSES

Generely ÚSES jsou oborovou dokumentací ochrany přírody a jsou upřesňovány a doplňovány dalšími stupni dokumentace (plán, projekt) a v územně plánovací dokumentaci. V genelech jsou aplikována další biologicky podložená kritéria, již vztažená k lidským zájmům. Jsou to kritéria (3) aktuálního stavu krajiny a (4) nezbytných prostorových parametrů. Generely místních ÚSES jsou v současnosti zpracovávány jen výjimečně.

Mapování aktuálního stavu krajiny a z něho vyplývající bilance kostry ekologické stability jsou samostatnou pracovní operací, která může být (v případě podkladů pro registraci významných krajinných prvků) pracovně náročnější než samotný návrh místního ÚSES. Protože bilance kostry ekologické stability osudově předurčuje kvalitu návrhu místního ÚSES, je nezbytné věnovat jí odpovídající pozornost. Pokud není mapování krajiny kvalitně zpracováno před zahájením prací na plánu místního ÚSES, nezbyvá, než zabezpečit je podle jedné ze dvou předepsaných metodik podle volby zadavatele. Ten však musí zabezpečit dostatek času (přínejmenším jednu vegetační sezónu), odpovídající finanční prostředky a kvalifikovaný zpracovatelský kolektiv.

Vymezíme existující biocentra a biokoridory v prostorech a trasách rámcově daných I. etapou na základě kostry ekologické stability. Jejich selekci prostřednictvím minimálně nutných parametrů dostáváme **minimální vstupní podobu optimálního řešení, z něhož již nelze slevovat.**

V této etapě se omezujeme jen na to, co musí být bez ohledu na jiné zájmy využívání území dodrženo. Tato etapa v krajině řeší pouze zájmy ÚSES a je zpracována pouze na základě přírodních daností; neprochází ještě společenským optimalizačním procesem. Měla by se proto držet jen toho, co bezpečně víme, že je nezbytné pro funkční způsobilost místního ÚSES nezávisle na lidských přáních.

Zpracovatelé generelů místního ÚSES se často dopouštějí hrubé profesionální chyby, když na základě hlubokých znalostí o stavu živé přírody dané krajiny, které získají terénním průzkumem, podléhají pocitu, že mohou odhadovat i způsoby řešení ostatních funkčních zájmů, které v krajině jsou nebo budou (např. často neoprávněně přesně trasují biokoridor přes velký blok orné půdy jen proto, že mají na základě znalosti terénu pocit, že právě tady bude stejná potřeba nová mez).

Zpracování této etapy je účelné již v rámci přípravy na územně plánovací dokumentaci či na zpracování oborových dokumentů (pozemkové úpravy, lesní hospodářské plány apod.).

III. ETAPA - VÝSLEDNÉ ZNĚNÍ PLÁNU MÍSTNÍHO ÚSES

V této etapě přistupuje navíc k předcházejícím čtyřem kritériím uplatnění kritéria (5) - společenských limitů a záměrů. V konečném znění návrhu se tedy snažíme zohlednit všechny oprávněné zájmy a představy společnosti v dané krajině. Jde v podstatě o optimalizaci ÚSES v rámci standardního územně plánovacího řešení všech prostorově funkčních zájmů v dané krajině formou objektivizovaného autorského návrhu. Uvedený typ komplexního dokumentu, vyjadřujícího v případě místního ÚSES **politické rozhodnutí orgánu samosprávy** delegovaného volbami, v sobě obsahuje jak limity a zájmy obecné, hájené státní správou (v našem případě pro ÚSES vyjádřené obsahem generelu), tak navíc i záměry a zájmy, na nichž se dohodla samospráva.

Teprve na základě dohody zastupitelstva je možno definitivně opustit minimální podobu vymezení ÚSES, jednoznačně jej umístit a doplnit o další součásti, které se z různých důvodů jeví jako významné. Plán místního ÚSES, schválený obecním zastupitelstvem, se stává konečnou fází jeho vymezení a prostorově funkční ochrany. **Zakotvení v závazné části územně plánovací dokumentace** je optimálním řešením místního ÚSES tak, aby byl zabezpečen jeho maximálně možný soulad se všemi dalšími nároky člověka v konkrétní krajině.

V praxi však nelze počítat se zpracováním takto koncipovaných dokumentů hned a všude, neboť jsou kapacitně, časově a finančně značně náročné, a proto je běžně dávána přednost dokumentům řešícím nejnaléhavější operativní problémy. Relativně nejlepší náhradní cestou proto pravděpodobně je v předstihu a samostatně zpracovat **generel místního ÚSES a projednat a schválit jej jako plán místního ÚSES** dle zákona v zastupitelstvu formou obecní vyhlášky (čímž může už v generelu dojít k změně od minimálního rozsahu prvků k rozsahu optimálně dohodnutému). Orgán samosprávy tím ovšem bere na sebe velké riziko, že jeho rozhodnutí se nepodaří dostatečně objektivizovat.

Dělení dokumentace ÚSES na generel a plán je tedy pouze pomocné, nelze je brát striktně, a většina dokumentace ÚSES bude hybridem mezi oběma kategoriemi. **Záleží na objednateli, aby formuloval zadání přesně podle potřeb obce.** K tomu má posloužit právě podrobné dělení pracovních operací do třiceti kroků. Plán místního ÚSES může iniciativně pořizovat orgán ochrany přírody, **pokud v něm bude zohledněno všech pět kritérií.** Rovněž může dát podnět k zahájení řízení u příslušného stavebního úřadu. Obecnou závaznost může nabyt plán místního ÚSES:

1. vydáním územního rozhodnutí o chráněném území (možnost zatím jen teoretická) nebo
2. schválením územně plánovací dokumentace,
3. vyhláškou příslušného zastupitelstva.

Bude-li neprojednaný generel převzat a dopracován v oborových dokumentech s charakterem projektu ÚSES, bude to řešení sice časté, ale z věcného hlediska náhradní (týká se zejména pozemkových úprav a lesních hospodářských plánů).

PROJEKT ÚSES:

Po zpracování plánu místního ÚSES může následovat zpracování **projektu místního ÚSES**, který se pořizuje samostatně pro jeho jednotlivé skladebné části (biocentra, biokoridory a interakční prvky). Projekt ÚSES je u některých, již dnes fungujících částí ÚSES nahrazen plánem péče o jednotlivá chráněná území, který konkretizuje potřebná biotechnická opatření pro pevně stanovené časové období.

Projekt ÚSES lze rozdělit na dvě základní části - na **základní dokumentaci** a na **změny a doplňky**. *Základní dokumentace* projektu ÚSES je zaměřena na neměnná fakta a na návrhy včetně majetkoprávních vztahů. Cílem této první etapy je definitivní určení vlastnických vztahů a jejich ovlivňování naplněním cílů plánu místního ÚSES. Dále je nutno provést podrobné vyhodnocení stávajících přírodních hodnot území. Tento krok je plně v kompetenci orgánu ochrany přírody a započne se s ním nejpozději ve chvíli, kdy v dotčeném území má dojít ke změně využití území; nejobvyklejším případem je zahájení pozemkových úprav. Obecně právě zpracovávání pozemkových úprav je nejvhodnější proces, v jehož rámci může být projekt ÚSES zpracován.

Tímto prvním krokem je zahájen proces postupné realizace dané části místního ÚSES, která se odehrává v rámci dalších *změn a doplňků* projektu ÚSES, tj. periodicky se opakující zjištění aktuálního stavu a případné úpravy dalšího postupu na základě zhodnocení stavu.

5.2. METODIKA VYMEZOVÁNÍ MÍSTNÍHO ÚSES V TŘICETI KROCÍCH

Celý metodický postup je rozdělen do třiceti postupných kroků bez ohledu na to, zda jsou jednotlivé etapy zpracovávány samostatně nebo společně. **Aby bylo zpracování kteréhokoliv kroku racionální, je nutno provést všechny kroky předcházející.** Pro každou etapu jsou vždy uvedeny podklady, vlastní postup v krocích a základní výstup. Obecným problémem pro každou etapu je dostupnost podkladových materiálů. V dnešní době je kladen důraz na digitální zpracování, což vyžaduje i digitální podklady. V mnoha případech jsou jakékoli podklady dostupné pouze za úhradu, což zvyšuje cenu. Je proto nezbytné, aby zabezpečení podkladů bylo povinností zadavatele.

5.2.1. Mapa vztahů přírodních potenciálních společenstev

Cílem je postihnout diferenciaci trvalých přírodních podmínek a jejich vzájemné vztahy způsobem, který předurčuje následné řešení ÚSES.

Práce klade značné nároky na odbornou erudici zpracovatele se znalostí ekologie a fytoecologie. I to je jeden z důvodů, proč je vhodné tuto etapu zpracovávat samostatně, specializovanými odborníky se zkušenostmi s projektováním ÚSES a za širší území (např. okres).

PODKLADY:

- a) Typologická mapa - je součástí lesních hospodářských plánů, uložených na příslušných pobočkách ÚHÚL, k prohlížení jsou též přístupné na mapovém serveru umístěném na webových stránkách ÚHÚL (www.uhul.cz).
- b) Mapa bonitovaných půdně ekologických jednotek, lépe však mapa komplexního průzkumu půd (ta je již bohužel často ztracena u bývalých zemědělských podniků; originály jsou archivovány ve Výzkumném ústavu meliorací a ochrany půdy a dostupné jen prezenčně).
- c) Geologické mapy, nejlépe podrobná inženýrsko-geologická mapa 1:5000.
- d) Základní mapa v měřítku 1:50 000.
- e) Základní mapa v měřítku 1:10 000.
- f) Výpis plošně převažujících skupin typů geobiocénů v dotčených katastrálních územích z registru biogeografie ISÚ - viz příloha 10.2.5.
- g) Územně technický podklad MMR a MŽP ČR „**Nadregionální a regionální ÚSES ČR**“, uložený na Krajském úřadu (dále ÚTP NR-R ÚSES).
- h) Okresní generely, příp. výsledná znění již zpracovaných plánů místního ÚSES na sousedních katastrech (uloženo u referátů ŽP, též se buduje databáze Informační systém ÚSES na AOPK ČR – [Glos, Kocián, Petrová in Petrová, Matuška 2004](#)).

Pozn.: část výše uvedených podkladů existuje i v digitální podobě a tudíž je využitelná pro GIS zpracování

ZÁKLADNÍ POSTUP:

1. Vymezení biochory

Z Generelu regionálního ÚSES vyneseme přibližnou hranici biochory řešeného území. Pro zjištění návaznosti řešeného území na okolí je třeba o něm získat rámcové informace (zejména alespoň schematickou představu o rozložení STG v okolí její hranice). V současné době tyto zastaralé a neplatné Generely regionálního ÚSES nejsou k dispozici a také jejich biochory se nepoužívají. Do tisku jsou připraveny nové typy biochor zpracované v měřítku 1 : 50 000.

2. Vymezení skupin typů geobiocénů (STG) a stanovení jejich reprezentativnosti pro přírodní společenstva

S využitím převodních klíčů v příloze 10.2 tohoto metodického návodu vyznačíme v [mapě STG](#), dané kombinací vegetačního stupně, trofické a hydrické řady (jejich seznam viz 10.1).

Základní orientaci nám poskytne začlenění katastrálních území do převažujících vegetačních stupňů a do trofických a hydrických řad v registru biogeografie (viz příloha 10.2.5). Pro lesní půdu použijeme lesnické typologické mapy, pro zemědělskou půdu mapy komplexního průzkumu půd, event. mapy bonitovaných půdně ekologických jednotek (doplněné geologickou mapou) a převodní klíče 10.2.1, 10.2.2 a 10.2.3; podle odborné zdatnosti zpracovatele lze využívat podrobné geobotanické mapy a převodní klíč 10.2.4.

Je vhodné zkontrolovat mapové vymezení STG alespoň námátkově kontrolou v terénu.

STG, jejichž souvislá rozloha v biochoře je menší než 6 ha a zároveň je jejich celkové zastoupení v biochoře menší než 2% (nejsou však součástí pro biochoru typické kombinace STG!), označíme za unikátní. Ostatní STG jsou reprezentativní a musí proto v cílovém stavu být podchyceny reprezentativními biocentry.

Na základě vymezených STG upřesníme hranice biochor. Rámcovým podkladem je popis typu biochory řešené a biochor s ní sousedících (uvedený v genezech regionálního ÚSES). Na základě jejich zjištěných charakteristik hranici vyhodnotíme a případně upravíme tak, aby procházela po hranicích příslušných STG. Ve zcela výjimečných případech, kdy rozsáhlým segmentem STG může procházet hranice mezi biochorami, je možno jej mezi obě biochory rozdělit.

3. Kontrola reprezentativnosti regionálního ÚSES v biochoře

Vyhodnocení struktury STG v biochoře provedeme z hlediska jejich reprezentativnosti na regionální úrovni: určíme, pro které STG a pro které jejich prostorové kombinace jsou reprezentativní ty části regionálního ÚSES, které se nacházejí v řešené biochoře. Zkontrolujeme, zda v ÚTP NR-R ÚSES vymezená regionální biocentra jsou plně reprezentativní a zda regionální biokoridory skutečně procházejí vhodnými trasami. V případě nesouladu navrhne úpravy při respektování [zásad upřesňování R ÚSES stanovených v předchozí kapitole 4.3](#).

4. Vymezení vhodných prostorů pro trasy místních biokoridorů

Na základě údajů kap. 1.4.4 tohoto metodického návodu sloučíme příbuzné STG v biochoře do agregací. V agregaci příbuzných STG lze vést modální biokoridory. Dále určíme, které z těchto agregací STG jsou pro sebe navzájem méně příbuzné a umožňují proto spojení pouze kontrastním biokoridorem, a agregace STG, které jsou pro sebe navzájem více či méně bariérami a biokoridory mezi nimi vést je neúčelné. Vše vhodně znázorníme v [kartogramu prostorových vztahů](#).

5. Výběr typických, antropicky podmíněných, přírodě blízkých společenstev

Seznam agregací příbuzných STG dále kombinujeme s kategoriemi kultur: louka, pastvina, vodní plocha a ostatní (ve smyslu evidence nemovitostí), a určíme, které kultury v kterých agregacích STG jsou pro danou biochoru typické. Vycházíme přitom z toho, že kategorie kultur v dané agregaci STG vymezuje pevné ekologické rámce existence antropicky podmíněných, ale přírodě blízkých společenstev. Označení kombinace kultur v rámci agregací STG za typickou znamená, že musí být v místním ÚSES reprezentována alespoň jedním reprezentativním, antropicky podmíněným biocentrem v souladu s ustanoveními bodu 13. Ostatní STG budou reprezentovány pouze tehdy, jsou-li součástí kostry ekologické stability.

ZÁKLADNÍ VÝSTUP

Hlavním výsledkem této práce je:

[Mapa biogeografických jednotek](#) v základních mapách 1:10 000, která obsahuje hranice a označení STG u hranice a označení biochor - příklad viz obr. 5. (Digitální vrstva v GIS s hranicemi STG a biochor a s připojenými databázemi popisných údajů)

[Kartogram prostorových vztahů](#) (diferenciace příbuzných STG) v přiměřeném měřítku (zpravidla 1:50 000), s vyznačením agregací STG - viz připojený příklad na obr. 6. V doprovodném komentáři upřesníme popis biochory dle generelu regionálního ÚSES, stručně charakterizujeme jednotlivá STG a seskupení příbuzných

STG do agregací. Dále uvedeme kombinaci kultur v rámci agregace, ev. STG, a předpokládaná, antropicky podmíněná, přírodě blízká společenstva.

Např. přírodě blízká louka se stupněm ekologické stability 4 v agregaci STG 4 B-BC 4-5 na Dražanské vrchovině (Dražanský bioregion) s velkou pravděpodobností vymezuje možný výskyt typického společenstva asociace "Trollio-Cirsietum salisburgensis Oberdorfer - 1957; nebo travnatá lada se stupněm ekologické stability 4 v STG 2BD3 ve středním Pojizeří (Benátský bioregion) společenstva asociace Scabioso ochroleucae - Brachypodietum pinnatii.

V **tabulkové části** jsou uvedeny tabulky pro části regionálního ÚSES v řešeném území dle příslušného generelu, se zohledněním případných úprav dle kroku 3.

5.2.2. Generel místního ÚSES

Cílem je v krátké době připravit podklady pro ochranu jednoznačně vymezených částí ÚSES a ochranu územní rezervy pro doplňování navrhovaných chybějících částí.

PODKLADY:

- i) **Mapa vztahů potenciálních společenstev** jako výsledek předcházejícího postupu.
- j) „**Územně technický podklad nadregionálního a regionálního ÚSES ČR**“ (uložen na Odboru ŽP Krajského úřadu - viz ukázky na obr. 3 a 4.), popřípadě Konceptce ochrany přírody kraje
- k) **Generely**, příp. výsledná znění zpracovaných **plánů místního ÚSES** v dané biochoři.
- l) **Mapování aktuálního stavu krajiny** (je-li již nezávisle zpracováno), a to buď podle Metodiky mapování krajiny SMS, nebo podle Metodiky mapování krajiny ČÚOP VaMP. Jsou uloženy u orgánů ochrany přírody a u správ velkoplošných chráněných území.
- m) Výsledky **mapování biotopů soustavy Natura 2000** (uložena na AOPK ČR).
- n) Mapy a tabulkové části registrovaných významných krajinných prvků, které jsou uloženy u orgánů ochrany přírody nebo na správě velkoplošného chráněného území.
- o) Rezervační knihy zvlášť chráněných území, které jsou rovněž uloženy u orgánů ochrany přírody.
- p) Katastrální mapy řešeného území / období před r. 1970 (event. digitalizovaný podklad státní mapy odvozené 1:5000, uložené na Katastrálním úřadu).

ZÁKLADNÍ POSTUP:

6. Mapování krajiny (aktuálního stavu)

Není-li dosud zpracováno mapování aktuálního stavu krajiny a provedena bilance kostry ekologické stability, uskutečnime podrobné terénní průzkumy podle jedné z metodik uvedených výše (pod bodem L),

Je praktické tyto práce provést v předstihu a jako samostatné dílo buď na objednávku orgánu státní ochrany přírody (dle metodiky ČÚOP VaMP Brno), nebo pozemkového úřadu (dle metodiky SMS Hradec Králové).

Navrhovat místní ÚSES bez podrobné bilance kostry ekologické stability řešeného území znamená s jistotou neuspokojivý výsledek, dosažený za cenu plýtvání prostředky! Proto je profesionální povinností zpracovatelů upozornit zadavatele při takto orientovaném zadání na negativní důsledky a zpracování dokumentace ÚSES bez splnění bodu 6 odmítnout (viz Profesní a etický řád ČKA).

7. Bilance kostry ekologické stability

Na základě dokumentace o aktuálním stavu krajiny, dalších podkladů ochrany přírody a přílohy 10.3 tohoto metodického pokynu vyhodnotíme a vyneseme do mapy v měřítku 1:10 000 **kostru ekologické stability**.

Jednotlivé součásti kostry rozdělíme na přírodní a antropicky podmíněné. Antropicky podmíněné části kostry ekologické stability vyhodnotíme podle typů formací společenstev (společenstva travinobylinná, rybníků, parková atd.).

8. Zpřesnění regionálních biocenter

Součástí místních ÚSES jsou automaticky všechny skladebné části systémů vyšších úrovní, pokud zasahují do řešeného území. Ty jsou v rámci vymezování místních ÚSES zpřesňovány, výjimečně i měněny. Při upřesňování a případných změnách postupujeme dle principů shrnutých v předchozí kapitole věnované NR a R ÚSES (viz kapitola 4.3).

Za vždy závazné je v ÚTP NR-R ÚSES nutno považovat **minimální počet a cílový typ společenstev biocenter reprezentujících bioregiony** (biocentra nadregionálního významu) a **typ biochory** (biocentra regionálního významu).

Vymezená biocentra regionálního a vyššího ÚSES zkonfrontujeme s příslušnými částmi kostry ekologické stability a upřesníme je podle ní. Ve výjimečných případech je možno provést i změny v regionálním ÚSES, které mohou spočívat v alternativním umístění biocenter oproti generelu RÚSES. Alternativní řešení přichází v úvahu, je-li nalezeno řešení prokazatelně lepší, než bylo známo zpracovatelům generelu, nebo když se při

projednávání prokáže výrazná převaha jiného společenského zájmu, který si alternativní řešení ÚSES vynucuje. Alternativní řešení musí však splňovat tyto podmínky:

- musí být zachován cílový typ společenstva (skupina typů geobiocénů, druh kultury),
- nesmí být opuštěn prostor rámcově vymezený pro lokalizaci dané skladebné části,
- stanovený minimální počet biocenter nesmí být alternativním řešením snížen,
- nesmí být zmenšeny minimální parametry stanovené v příloze 10.4.

9. Zpřesnění regionálních biokoridorů

Při upřesňování a případných změnách postupujeme dle principů shrnutých v předchozí kapitole věnované NR a R ÚSES (viz kapitola 4.3). Za závazné považujeme v ÚTP NR-R ÚSES **směry, minimální počet a biogeografický význam biokoridorů propojujících reprezentativní biocentra**. Generelně vymezené regionální biokoridory konfrontujeme s **mapou vztahů potenciálních společenstev** podle bodu 4 a upřesníme jejich průběh úměrně detailní znalosti území, vyjádřené vymezením kostry ekologické stability.

Dbáme při tom, aby nebyly překročeny maximální přípustné délky biokoridorů podle přílohy 10.4.2 a aby biokoridor procházel územím s těmi ekologickými podmínkami (agregacemi STG), pro něž byl v generelové podobě vymezen (viz kap. 1.4.4 tohoto metodického pokynu).

10. Doplnění regionálních biokoridorů o vložená lokální biocentra

Na regionální biokoridory vyneseme schematicky prostory potřebných vložených místních biocenter podle parametrů maximálně možných délek složených regionálních biokoridorů. Tyto prostory porovnáme s příslušnými částmi kostry ekologické stability a v maximálně možném souladu s ní vymezíme v trase regionálního biokoridoru vložená místní biocentra.

11. Rozšíření sítě ÚSES o další biocentra a trasy biokoridorů přírodních

Na základě rozložení agregací příbuzných STG a rozmístění částí kostry ekologické stability vhodných pro přírodní biocentra vyneseme osy tras dalších možných místních biokoridorů modálních a kontrastních (spojujících mezi sebou agregace STG vzájemně méně příbuzné). Dbáme přitom, aby tyto trasy navazovaly na biokoridory v již zpracovaných ÚSES v okolí řešeného území. Nejsou-li v sousedství dosud ÚSES vymezeny, musíme rámcově ověřit možnost navázání na trasy biokoridorů i mimo řešené území. Modální osy zpravidla propojují čtyři základní typy stanovišť:

- vodní, mokrá a zamokřená,
- relativně sušší a teplejší (slunné svahy),
- mezofilní, relativně chladnější a vlhčí (v nižších polohách zhruba do 3. vegetačního stupně severní svahy)
- chladná horská (od 5. vegetačního stupně).

12. Zjistíme, které STG v dané biochoře jsou již zastoupeny přírodními biocentry v regionálním ÚSES, a pro ostatní vyhledáme další vhodné části kostry ekologické stability na trasách místních biokoridorů. Zároveň zjistíme, které reprezentativní STG nejsou v kostře reprezentovány vůbec, a vymezíme možné prostory pro návrh nových reprezentativních přírodních biocenter.

Každá reprezentativní STG musí být v dané biochoře reprezentována minimálně jedním reprezentativním přírodním biocentrem. Přírodní unikátní biocentra nově nenavrhujeme.

13. Doplnění sítě ÚSES o antropicky podmíněná biocentra

Z katastrální mapy z období před kolektivizací zemědělství zjistíme zastoupení a rozmístění kultur (louka, pastvina, sad, vodní plochy a ostatní), signalizujících dřívější existenci antropicky podmíněných, ale přírodě blízkých vegetačních formací v katastru. Když překryjeme staré mapy evidence nemovitostí mapou agregovaných STG, pak výskyt kultury „louka“ a „pastvina“ signalizuje vegetační formace travinobylinné, kultura „sad“ naznačuje formaci kombinovanou (tedy travinobylinnou s řídko zapojeným patrem ovocných dřevin), kultura „vodní plochy“ indikuje možnou existenci přírodě blízkých rybníků. Kultura „ostatní“ je obtížně interpretovatelná, neboť obsahuje celou škálu vegetačních formací od čistě travinobylinných přes kombinované formace lad s dřevinami až po zcela zdevastované plochy; jejich skutečný charakter proto musíme upřesnit i na základě údajů místních pamětníků.

Kombinací zjištěných typů přírodě blízkých, antropicky podmíněných vegetačních formací s mapou STG určíme na úrovni agregací příbuzných STG ekologické rámce náhradních společenstev, která se v katastru nedávno vyskytovala či vyskytují (např. louka v STG 2BC+C4, pastvina v STG 1BD+D2). Tyto kombinace jsou základní konstrukční jednotkou pro vyhodnocování přírodě blízkých, ale antropicky podmíněných společenstev v ÚSES.

Škálu zjištěných konstrukčních jednotek porovnáme s kostrou ekologické stability a vybereme z ní stávající antropicky podmíněná biocentra, která ji mohou reprezentovat. Dbáme přitom na to, aby byla z možné škály

společenstev reprezentována ta, která jsou pro danou konstrukční jednotku typická. Pro typické konstrukční jednotky (viz mapa potenciálních společenstev - typické kombinace kultur v rámci agregací STG) navrhujeme reprezentativní antropicky podmíněná biocentra. Pro ostatní konstrukční jednotky nová biocentra nenavrhujeme.

14. Upřesnění tras přírodních biokoridorů

Na základě všech zjištěných daností propojíme způsobem prostorově co nejméně náročným přírodní biocentra existující i prostory přírodních reprezentativních biocenter chybějících přibližnými osami reprezentativních přírodních biokoridorů. Přitom dbáme, aby tato místní síť:

- respektovala potenciálně vhodné směry tras biokoridorů,
- maximálně využívala stávající lesní porosty,
- navazovala co nejlépe na regionální ÚSES,
- umožňovala co nejušpornější návaznost na antropicky podmíněná biocentra,
- byla prostorově co nejušpornější,
- každé biocentrum bylo napojeno alespoň jedním biokoridorem (výjimku tvoří unikátní společenstva regionálního charakteru).

15. Vymezení tras antropicky podmíněných biokoridorů

Všechna antropicky podmíněná biocentra musí být napojena na ÚSES biokoridorem (kromě expertně potvrzených výjimek, kdy naopak dbáme, abychom nevhodně nepropojili biocentra s reliktními nebo endemickými druhy).

Vzájemné propojení antropicky podmíněných biocenter modálními, kombinovanými, antropicky podmíněnými biokoridory je vždy nutné u společenstev doprovázejících vodní toky. U ostatních typů antropicky podmíněných biocenter není propojení modálními biokoridory nezbytnou podmínkou (např. je-li biocentrum daného společenstva v krajině osamoceno). Propojení však musí být provedeno alespoň kontrastním kombinovaným biokoridorem.

Biokoridory čistě travinobylinné (tedy bez dřevin) používáme pouze ve výjimečných, individuálně zdůvodněných případech.

Antropicky podmíněná část ÚSES musí vždy být v širším rámci (nikoli nezbytně v řešeném území) navázána na přírodní část ÚSES.

Na základě těchto zásad vymezíme trasy příslušných biokoridorů. Dbáme přitom obdobně jako u předcházejícího kroku na maximální prostorovou úšpornost a využití kostry ekologické stability. Dále prověříme celkovou hustotu sítě všech dosud vymezených biocenter a tras biokoridorů. Dbáme přitom, aby ze žádného místa v krajině nebylo dále než 2 km k nejbližšímu biocentru či biokoridoru jakéhokoliv typu. Podle tohoto kritéria upravíme (je-li to možné) vymezené trasy biokoridorů. V případě, že se to nepodaří, můžeme dosud vymezenou síť doplnit o nové trasy biokoridorů kombinovaných, antropicky podmíněných.

16. Doplnění biocenter podle minimálních prostorových parametrů

Na základě minimálních prostorových parametrů vzdáleností biocenter jednotlivých společenstev (viz příloha 10.4) vyhodnotíme dodržení této vzdálenosti na všech osách biokoridorů a chybějící doplníme. Využíváme k tomu zejména vhodné části kostry ekologické stability. Celkové navržené řešení je prokazatelně územně co nejušpornější a co nejvíce se blíží minimálním prostorovým parametrům.

17. Stanovení míry jednoznačnosti skladebných částí místního ÚSES

Na základě všech předchozích kroků vymezíme ÚSES v minimálním, nezbytně nutném rozsahu.

Dbáme, aby generelově vymezený ÚSES byl prokazatelně prostorově co nejušpornější a jeho jednotlivé skladebné části respektovaly minimální parametry. Toto omezení na zcela nesporné prvky plyne ze skutečnosti, že návrh generelu místního ÚSES vychází pouze z aktuálního a potenciálního stavu krajiny a nemůže plně podchytit všechny určující faktory výsledného řešení; na druhé straně nesmí být bez závažných důsledků dále redukován.

Navrhovat generel místního ÚSES nad rámec minimálních prostorových parametrů a minimálně nutné reprezentativnosti vede k problémům s využíváním generelů ve správním procesu, v územním plánování i realizační praxi. Proto je i zde profesionální povinností zpracovatelů upozornit zadavatele při takto orientovaném zadání na negativní důsledky a zapracování odmítnout (viz Profesní a etický řád České komory architektů).

Pro vyjádření určitosti lokalizace jednotlivých prvků místních ÚSES na úrovni generelu se použije typizace skladebných částí místních ÚSES do čtyř skupin:

Skladebná část **existující, jednoznačně vymezená** - jde o případ, kdy v krajině je ekologicky stabilní společenstvo v místě, kde je třeba biocentrum vymezit, a svou výměrou odpovídá minimálně nutné výměře biocentra (obdobně jako u biokoridorů). Je tedy jasné, že přesně tato plocha je biocentrem či biokoridorem.

Skladebná část **existující, rámcově vymezená** - jde o případ, kdy v krajině je jasná plocha (např. kvalitní větší les), ve které biocentrum či biokoridor musí být, plocha je však velká, s vyrovnanou kvalitou porostu, a není důvod z ní potřebnou část již v generelové etapě vybírat. Jde tedy o vymezení plochy, v které je potřeba vybrat biocentrum či biokoridor. Tato eventualita platí u generelu i pro případ, kdy potenciální biocentrum nedosahuje požadované výměry a musí být rozšířeno.

Skladebná část **navrhovaná, jednoznačně vymezená** - jde o případ, kdy v území není žádné kvalitní společenstvo s vysokým stupněm ekologické stability, ale plocha je již dnes jednoznačně určená způsobem využívání ploch okolních. V tom případě se jedná o jednoznačně vymezené budoucí biocentrum. (Tato eventualita je z hlediska dosavadní projekční praxe jen teoretická, a proto není v jednotné mapové legendě uváděna).

Skladebná část **navrhovaná, rámcově vymezená** - jde o případ, kdy v území není žádné kvalitní společenstvo s vyšším stupněm ekologické stability a z hlediska ÚSES je v podstatě jedno, kde bude biocentrum či biokoridor založen.

ZÁKLADNÍ VÝSTUP:

Generel místního ÚSES po věcné stránce vždy obsahuje biogeografickou diferenciaci, vymezení kostry ekologické stability a vymezení místního ÚSES v minimálních parametrech, včetně upřesnění dotčených částí regionálního a vyššího ÚSES. Generel místního ÚSES je zpracován v základních mapách 1:10 000, v tabulkové části a v průvodní zprávě.

Mapová část obsahuje (dle [Metodického pokynu MŽP k postupu zadávání, zpracování a schvalování dokumentu místního ÚSES, MŽP 1994](#)):

- **mapu širších biogeografických vztahů** 1:50 000, příp. 1:25 000,
- **hlavní výkres** 1:10 000, který obsahuje:
  - biogeografickou diferenciaci (hranice a označení STG a biochor, resp. jejich částí, relevantních pro řešené území),
  - všechny části kostry ekologické stability s označením stupně jejich stability,
  - biocentra a biokoridory s označením, vymezené ve třech stupních určitosti podle bodu 17, a to regionálního i místního významu,
  - ty části kostry ekologické stability, které zpracovatel navrhuje na registraci jako VKP.

Mapová část může obsahovat i směrné návrhy interakčních prvků. Samostatnou přílohu tvoří [mapa aktuálního stavu krajiny](#) (výsledky mapování krajiny, pokud bylo provedeno v rámci tohoto generelu).

Digitální vrstvy GIS obsahově shodné s mapovou částí a s připojenými databázemi popisných údajů jsou dnes standardní součástí.

Tabulková část obsahuje pro každou vymezenou skladebnou část ÚSES:

- základní identifikační údaje (označení, název, katastrální území),
- funkční typ a biogeografický význam,
- geobiocenologickou charakteristiku,
- charakteristiku současného stavu,
- cílovou minimální výměru,
- typ cílového společenstva.

Průvodní zpráva obsahuje mimo základních charakteristik řešeného území seznam a charakteristiku biogeografických jednotek, popis kostry ekologické stability, popis a zdůvodnění navrženého řešení ÚSES. Součástí jsou i výsledky přírodovědných průzkumů a rozborů, pokud byly zpracovány v rámci generelu místního ÚSES.

5.2.3. Výsledné znění plánu místního ÚSES

Cílem této etapy je vymezit místní ÚSES tak, aby mohl být schválen jako závazný podklad pro územní ochranu, pro provádění pozemkových úprav, pro zpracování lesních hospodářských plánů nebo osnov a pro vodohospodářské a jiné dokumenty ochrany a obnovy krajiny včetně projektů ÚSES či jejich částí.

Tento cíl bude optimálně naplněn [začleněním návrhu plánu místního ÚSES do územně plánovací dokumentace obce](#) a schválením jeho obecně závazné části. Předpoklad pro důsledné uplatnění pátého kritéria (společenské limity a záměry) vytváří týmová spolupráce řady specialistů různých disciplín. Při samostatném řešení plánu místního ÚSES je třeba:

- optimalizovat jeho konečnou podobu sladěním se všemi zájmy na využívání řešeného území,
- lokalizovat všechny části ÚSES s přesností umožňující identifikaci vlastnických vztahů,
- projednat návrh buď v procesu pořizování standardní územně plánovací dokumentace, nebo (z iniciativy orgánu ochrany přírody) v územním řízení o chráněném území.

PODKLADY:

Generel ÚSES

Všechny podklady, které jsou třeba pro zpracování územně plánovací dokumentace obce.

ZÁKLADNÍ POSTUP:

18. Stanovení nejvýhodnější orientace biokoridorů z hlediska ochrany okolního území před větrnou erozí:

Provedeme vyhodnocení nebezpečnosti větrné eroze. Dále určíme převládající směry erozně zvlášť nebezpečných větrů, a tím i neúčelnější směry jejich omezování větrolamy. Stejně postupujeme u vyhodnocení nebezpečnosti bořivých větrů v lese (součást oborového průzkumu ochrany lesů). Získáme tak z pohledu větrné eroze nejvýhodnější směry biokoridorů.

19. Sladění generelu ÚSES s generelovým řešením dalších základních krajinných systémů:

V mapě 1:10 000 provedeme superpozici dílčích koncepcí řešení tří základních krajinných systémů, které mohou zásadně ovlivňovat koncepci vymezení místního ÚSES: řešení dopravní infrastruktury a inženýrských sítí, vodo hospodářských vztahů (včetně vodní eroze) a ochrany základních funkčních zdrojů a limitů území. V této etapě rozpracovanosti územního plánu či obdobného dokumentu by měly být tyto koncepce rozpracovány na stejné úrovni jako ÚSES, tedy v generelové podobě.

20. Další slad'ování:

Na základě porovnání nároků plynoucích z generelového řešení dopravních vztahů a generelu ÚSES přizpůsobujeme oboje nároky (v rámci možností, daných zcela nespornými položkami obou generelů) tak, aby se navzájem co nejméně omezovaly a naopak co nejlépe doplňovaly. V rozporu jsou přitom kontakty ÚSES se silnicemi, odstavnými plochami a dalšími doprovodnými zařízeními dopravy, u kterých dochází k významné emisi cizorodých látek a hluku a kde může docházet k nebezpečným střetům s biotou. V souladu je naopak sousedství tras účelových polních a lesních cest s nižší frekvencí provozu. Velmi účelné je pro lokalizaci ÚSES využívat pěších či cyklistických rekreačních tras v krajině, kulturně významných bodů apod.

Vážné ohrožení pro ÚSES znamenají silnice, jejichž šířka je větší než 15 m a které jsou navrhovány pro vysoké rychlosti (což vyžaduje speciální opatření proti pronikání obratlovců přes komunikaci). U dálnic a rychlostních komunikací je pak nutno **speciálně řešit křížení s reprezentativním biokoridorem**. Regionální a vyšší biokoridor vyžaduje většinou samostatné, mimoúrovňové křížení (v lepším případě podchodem, v horším nadchodem), speciálně konstruovaným. Pro místní biokoridory se snažíme v rámci možností využívat mimoúrovňové křížení komunikace s jinými objekty (účelové cesty, vodní toky apod.). Každopádně je však nutno zabezpečit v přirozených trasách biokoridorů alespoň vhodně konstruované trubní propustky pro tu část bioty, která je dokáže využívat (např. oboživelníci). Ostatní silnice (do šířky 15 m) jsou pro ÚSES pouze bariérami polopropustnými a lze je akceptovat.

V rozporu s ÚSES je vedení inženýrských sítí s ochranným pásmem, které svým charakterem může bránit výsadbě dřevin (nejde-li o bezlesá společenstva); obdobným problémem jsou ochranná pásma letišť a železnice (především vysokorychlostních tras – VRT). Tento rozpor může být zásadní u biocenter, řešitelný je u přerušovaných biokoridorů.

21.

Na základě porovnání nároků plynoucích z generelového řešení vodního režimu a generelu ÚSES uzpůsobujeme jejich nároky v rámci možností tak, aby byly v souladu a co nejvíce se doplňovaly. Nároky obou generelů by přitom měly být vždy v souladu, neboť oba systémy jsou přírodního charakteru; zejména je velmi významný soulad tras vodních toků s nivními biokoridory. Důležitý je i soulad tras biokoridorů s protierozně podmíněnými hydroliniemi a pokud možno i se směry neúčelnějšího omezování vodní eroze. V rozporu mohou být ÚSES pouze u některých antropogenních vodo hospodářských úprav (hydromeliorace a jejich zařízení, některé účelové vodní nádrže apod.).

22.

Na základě porovnání nároků plynoucích z vyhodnocení funkčních zdrojů a limitů s generelem ÚSES se snažíme, aby ÚSES pokud možno neomezoval svou přítomností využívání přírodních zdrojů člověkem. Je-li to možné, vyhýbáme se tedy ložiskům nerostných surovin, nejproduktivnějším půdám, lokalitám hromadné rekreace, plochám vhodným pro intenzivní speciální kultury apod. V areálech nejproduktivnějších zemědělských půd hledáme zbytky tzv. polních kazů (mělké půdy, kamenité výchozy apod.), na něž vážeme prvky ÚSES, a zároveň využíváme pro rozčlenění nadměrně velkých pozemků biokoridory. Snažíme se využívat všech pásem hygienické ochrany, omezujících ze své podstaty využitelnost území pro zemědělskou výrobu apod. Také je záhodno využívat ploch tzv. „brownfields“.

23. Rozšíření ÚSES z hlediska společných potřeb s ostatními základními krajinnými strukturami

Na základě úprav a upřesnění plánu ÚSES v předchozích krocích zjistíme, zda z potřeb ostatních základních krajinných systémů nevyplyvá nezbytná ochrana dalších částí krajiny, která odpovídá i potřebám ÚSES. O tyto plochy pak můžeme rozšířit ÚSES již bez dodržování minimálních parametrů (např. PHO I. stupně vodního zdroje v sousedství biocentra, jednotky trvalého rozdělení lesa zahrnující místní biocentrum apod.).

24. Vymezení interakčních prvků

Nejpozději v tomto kroku vymezíme na základě vyhodnocení kostry ekologické stability stávající interakční prvky (viz kap. 1.4.3.3) a nestalo-li se tak již v rámci generelu, doplníme o ně soustavu biocenter a biokoridorů. Používáme při tom princip individuálního relativního výběru.

Za stávající interakční prvky lze označit segmenty krajiny, jejichž stupeň ekologické stability (viz kap. 1.3.3) je nejméně 3 a zároveň je vyšší než stupeň ekologické stability okolní matrice. Vybíráme zejména ty ekologicky významné segmenty krajiny, které jsou v souladu s prostorově funkčním rozmístěním ostatních základních krajinných struktur. Za interakční prvky navržené můžeme označit pouze ty části krajiny, jejichž přírodní či přírodě blízký stav je důležitý i z jiných hledisek než ÚSES.

Např. mez s protierozní funkcí, břehové porosty toků, aleje podél cest atd. V lesních komplexech smrkových monokultur za interakční prvky považujeme opatření vnější porostní prostorové úpravy lesa (viz mapa dlouhodobých opatření ochrany lesa jako součást LHP).

Za součást minimalistického řešení ÚSES je možno považovat jen ty interakční prvky, které jsou registrovány nebo navrženy k registraci jako významné krajinné prvky, ev. jako památné stromy nebo stanoviště zvlášť chráněných druhů rostlin nebo živočichů.

25. Konfrontace ÚSES s dalšími zájmy v území

Minimalisticky vymezený, s dalšími základními krajinnými systémy syntetizovaný generel ÚSES konfrontujeme se všemi ostatními zjištěnými legitimními zájmy v území (k závažným, ale často opomíjeným zájmům patří i uchování krajinného rázu). Konstatují se střety na straně jedné a možnosti, které komplexní řešení naopak nabízí na straně druhé.

26.

Ty zájmy ÚSES, které vyplývají z minimálního řešení a přesto jsou v rozporu s ostatními zájmy, **musí být beze zbytku respektovány či plnohodnotně nahrazeny**. Ty zájmy ÚSES, které vycházejí z ochrany stávajícího stavu nad rámec minimálních parametrů (kostra ekologické stability), a jsou v rozporu s jinými zájmy, musí být v návrhu ÚPD řešeny alespoň variantně - jako podklad pro rozhodnutí schvalujícího orgánu.

27. Možnost doplnění ÚSES nad minimální parametry

Jestliže to umožňují ostatní zájmy v území, je možno uvažovat i o dalším rozšíření ÚSES nad rámec minimálních parametrů. K tomuto rozšíření může dojít buď na základě existující kostry (její logické propojení a doplnění), nebo z důvodů poznané ohroženosti minimalistické části ÚSES zatížením prostředí (tedy posílení jeho ohrožených částí), nebo na základě nově založených funkčních ploch a systémů, které svou podstatou umožňují bezkolizní funkci i pro ÚSES (systém příměstské zeleně apod.). Do tohoto kroku zapadá i **návrh na registraci významných krajinných prvků**, které prostorově bezprostředně nenavazují na ÚSES.

V této etapě zároveň vyhodnotíme existující i výhledově možné ohrožování funkční podstaty jednotlivých skladebných částí ÚSES, a tam, kde je to nutné, navrhujeme ochrannou zónu s definovanými regulativy jejího využití.

28. Stanovení závaznosti ÚSES

Na úrovni funkčních ploch označíme ty skladebné části místního ÚSES, které budou realizovány v návrhovém období územního plánu či obdobného dokumentu. Ty části, jejichž realizace je výhledová, navrhujeme k trvalé územní ochraně v rámci regulačních zásad dle zákona o územním plánování a stavebním řádu. Pro ně samostatně definujeme činnosti, které v tomto území nesmějí být vykonávány (vychází se z toho, že se nesmí realizovat žádná nová činnost, která by zhoršila podmínky pro budoucí realizaci ÚSES).

Dále rozlišíme závaznou a směrnou část plánu ÚSES. **Závaznou část tvoří všechna biocentra a biokoridory a ty nesporné interakční prvky**, které jsou registrovány nebo jsou navrženy k registraci jako **významné krajinné prvky**. Směrnou část tvoří ostatní interakční prvky stávající i navržené.

Dále samostatně a jednoznačně rozlišíme ty části ÚSES, které jsou nezbytné podle minimálních prostorových parametrů, a ty části, které jsou předkládány jako návrh na doplnění nad jejich rámec. Závazné skladebné části ÚSES vymezené podle minimálních prostorových parametrů označíme za veřejný zájem a musí tak být deklarovány i v územně plánovací dokumentaci.

29. Schválení plánu místního ÚSES

Návrh společně s celou územně plánovací dokumentací projedná a schválí zastupitelstvo příslušné obce. Jedině zastupitelstvo má právo rozšíření místního ÚSES nad minimální parametry buď odmítnout, nebo naopak schválit. Zároveň zastupitelstvo určí rychlost a postup realizace chybějících částí ÚSES. Výjimečným (ale možným) případem je, že celý postup (vymezený kroky 18 až 28) proběhne mimo rámec ÚPD a formou podkladového materiálu a důvodové zprávy bude předložen příslušnému zastupitelskému orgánu, který jej z vlastní vůle schválí formou vyhlášky.

30. Výsledné znění plánu místního ÚSES

Na základě výsledku projednání zpracujeme konečný návrh plánu místního územního systému ekologické stability.

ZÁKLADNÍ VÝSTUP:

Výsledkem celého procesu vymezení místního ÚSES je **výsledné znění plánu místního ÚSES**. Je zpracováno v mapové a tabulkové části a průvodní zprávě. Zpracovává se jako samostatná dokumentace, a to i když je součástí (povinnou přílohou) územního plánu nebo součástí jiného dokumentu.

Plán místního ÚSES má tyto náležitosti:

Mapa výsledného plánu místního ÚSES obsahuje (podle smyslu **Metodického pokynu k postupu zadávání, zpracování a schvalování dokumentace místního ÚSES, MŽP ČR 1994**):

- biogeografickou diferenciaci (hranice a označení STG a biochor, resp. jejich částí, relevantních pro řešené území),
- všechna zvláště chráněná území ochrany přírody - ty části kostry ekologické stability, které jsou registrovány nebo navrženy na registraci jako VKP (včetně těch, které jsou skladebnými částmi ÚSES),
- biocentra a biokoridory s označením (regionálního, místního) významu a s rozlišením na minimálně nutnou a nad rámec parametrů rozšířenou část, příp. jejich ochranné zóny,
- jednotlivé části kostry ekologické stability (ekologicky významné segmenty krajiny) ležící mimo ÚSES,
- interakční prvky stávající, event. navržené.

• Digitální vrstvy GIS obsahově shodné s mapovou částí a s připojenými databázemi popisných údajů

Tabulková část obsahuje pro každou vymezenou skladebnou část ÚSES:

- základní identifikační údaje (označení, název, katastrální území),
- funkční typ a biogeografický význam,
- geobiocenologickou charakteristiku,
- charakteristiku současného stavu,
- cílovou minimální a navrhovanou výměru,
- typ cílového společenstva,
- jiný způsob ochrany přírody (chráněná území, VKP apod.),
- statut ochrany z jiných zájmů,
- způsob územní ochrany,
- základní využívací podmínky,
- doporučení následných opatření.

Průvodní zpráva obsahuje mimo základní charakteristiky řešeného území seznam biogeografických jednotek, popis kostry ekologické stability, popis a zdůvodnění navrženého řešení ÚSES; návaznosti ÚSES na ostatní zájmy v území, způsob vymezení a schválení odborně náplně orgánem ochrany přírody, příp. znění vyhlášky, kterou byl plán ÚSES stvrzen.